

Celnicy łamią prawa kierowców tirów

Rzecznik praw obywatelskich jest zaniepokojony falą strajków, która ogarnęła Polskę. Jego zdaniem mogą zagrozić normalnemu funkcjonowaniu państwa. Proponuje on zawarcie paktu społecznego między wszystkimi protestującymi grupami zawodowymi a rządem.

BOGUMIŁ ŁOZIŃSKI: Strajk celników powoli wygasa. Przedstawiciele rzecznika praw obywatelskich wizytowali sytuację na wschodniej granicy. Jakie są wnioski?

JANUSZ KOCHANOWSKI*: Strajk celników na wschodniej granicy spowodował nie tylko łamanie praw obywatelskich, ale doprowadził do zapaści podstawowych funkcji państwa. Nie mogliśmy wywiązać się też z naszych obowiązków, które podjęliśmy jako członek Unii Europejskiej. Tymczasem ustawa o służbie celnej zabrania jej funkcjonariuszom uczest-

niczyć w strajku, a także w działalności zakłócającej normalną pracę urzędu. Celnicy nie mogą obchodzić tego prawa, biorąc urlop na żądanie czy idąc na zwolnienie lekarskie, jak miało to miejsce.

Czyli celnicy złamali prawo?

Na pewno nadużyli prawa. Zbyt duża liczba zwolnień lekarskich czy urlopów w jednym czasie musi budzić wątpliwości. Dlatego skierowałem wczoraj pismo do szefa służby celnej, zwracając mu uwagę, że w przypadku urlopu na żądanie pracodawca może w razie konieczności wezwać takiego pracownika do stawienia się w pracy. Absolutnie niedopuszczalne jest, aby szefowie urzędów celnych godzili się na grupowe urlopy. Ustawa o służbie celnej daje też możliwość weryfikacji, czy dana osoba jest faktycznie chora. Nie wiem, dlaczego szef służby cywilnej w tak dramatycznej sytuacji, ja-

Za ewentualne roszczenia finansowe kierowców winni odpowiadać szefowie urzędów celnych – uważa rzecznik

ką mieliśmy na wschodniej granicy, z tych możliwości nie skorzystał.

Czy prawa kierowców stojących wiele dni na granicy zostały złamane? Czy mogą teraz wystąpić do państwa polskiego o odszkodowania?

Oczywiście, że zostały złamane. Lada moment możemy spodziewać się pozwów o odszkodowania ze strony kierowców, które będą wypłacane ze strony Skarbu Państwa, czyli z pieniędzy nas wszystkich. Wówczas powinny być wyciągnięte konsekwencje służbowe wobec szefów urzędów cel-

Janusz Kochanowski

nych zezwalających na przerwy w pracy. Według mnie Skarb Państwa może żądać od celników i ich przełożonych zwrotu pieniędzy w przypadku ewentualnych roszczeń finansowych kierowców.

W takim razie jak celnicy mają dochodzić swoich praw?

Nie odbieram celnikom prawa do protestu, ale na pewno nie przez blokowanie granic. Szantaż dokonywany przy pomocy nadużycia prawa, gdzie przekraczających granicę traktuje się jako rodzaj zakładników, jest niedopuszczalny i wymaga

energicznych działań ze strony państwa.

Obecnie wiele grup zawodowych strajkuje. Czy będzie pan analizował każdy protest pod kątem łamania praw obywatelskich?

Oczywiście. Np. w sprawach ochrony zdrowia moje biuro jest bardzo aktywne, nasi eksperci opracowali nawet programy reform. Jednak generalnie mój niepokój wzbudza rozlanie się fali strajków, których celem są żądania płacowe, bo mogą one zagrozić normalnemu funkcjonowaniu państwa.

Wczoraj przewodniczący NSZZ „Solidarność” Janusz Śniadek ostrzegł rząd, że jeśli nie potraktuje strajkujących poważnie, to może dojść do eskalacji żądań i fali niekontrolowanych protestów w całej Polsce. Co pan sądzi o tym apelu?

Apeluję do pana przewodniczącego Śniadka, jego po-

czucia odpowiedzialności za państwo i zdrowego rozsądku, w który gorąco wierzę, aby do tego nie dopuścił i działał na rzecz zakończenia fali strajków. One są już w tej chwili zagrożeniem dla stabilności państwa.

Jak więc protestujące grupy zawodowe mają uzyskać podwyżki, które zresztą często im się należą?

Wiele grup zawodowych ma prawo do walki o słuszne wynagrodzenie. Jednak liczba protestujących jest tak duża, że potrzebny jest generalny pakt społeczny z rządem. On powinien rozwiązać problemy wszystkich protestujących w sposób konstruktywny i stopniowo, w miarę możliwości ekonomicznych. Przecież wszystkich żądań naraz żaden rząd nie jest w stanie spełnić.

*Dr Janusz Kochanowski jest rzecznikiem praw obywatelskich